

การทูตส้มแมนดาริน

Mr. Li Keqiang นายกรัฐมนตรีจีนได้นิมนต์นางกรุงจาการ์ตา/อินโดนีเซียในการเพิ่มการนำเข้าส้มแมนดารินจากประเทศของตน ความโปร่งใสต้องมีการรับประกัน

การตัดสินใจของรัฐบาลในการควบคุมการนำเข้าส้มแมนดารินจากจีนอย่างเข้มงวดได้กระตุ้นให้ Mr. Li Keqiang นายกรัฐมนตรีจีนเดินทางมาเยือนกรุงจาการ์ตา ทั้งนี้ นับตั้งแต่ช่วงต้นปีที่ผ่านมา รัฐบาลอินโดนีเซียได้ระงับการออกใบอนุญาตนำเข้าเพื่อพยายามกดดันจีนให้เพิ่มการนำเข้าผลิตภัณฑ์พืชสวนจากอินโดนีเซีย

เห็นได้ชัดว่า การทูตในเรื่องส้มแมนดาริน ก่อให้เกิดผลที่ตามมาในเชิงบวก รัฐบาลจีนได้แถลงเตรียมพร้อมที่จะเพิ่มการนำเข้าน้ำมันปาล์มจาก ๓.๗ ล้านตันในปีที่ผ่านมาอีกเป็นจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังให้คำมั่นที่จะนำเข้ามังคุด กาแฟ และผลิตภัณฑ์พืชสวนอื่น ๆ และเพื่อเป็นการตอบแทนรัฐบาลจีนก็ขอให้รัฐบาลอินโดนีเซียออกใบอนุญาตนำเข้าใหม่สำหรับส้มแมนดารินของตน

รัฐบาลดำเนินการเคลื่อนไหวอย่างชาญฉลาดในการผูกโยงการขาดดุลการค้าระหว่างอินโดนีเซีย - จีน ไปกับการได้ดุลการค้าของอินโดนีเซียกับประเทศอื่น อินโดนีเซียประสบปัญหาขาดดุลทางการค้ากับจีนแต่เฟลิดเฟลินส่วนที่เกินกับประเทศอื่น เช่น ปากีสถาน การเจรจาต่อรองแบบสามฝ่าย อินโดนีเซีย - จีน - ปากีสถาน แสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จ : สามารถส่งออกไปยังจีนและปากีสถานเพิ่มขึ้นสร้างรายได้ที่สำคัญให้กับอินโดนีเซีย

จนถึงขณะนี้ การค้าของอินโดนีเซียกับจีนยังคงขาดความสมดุล หลายปีที่ผ่านมาอินโดนีเซียไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องการค้าและขาดดุลต่อเนื่อง ประเทศมีการขาดดุลจำนวน ๘.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ยอดขาดดุลเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๑ เป็น ๑๔.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ เนื่องจากการส่งออกของอินโดนีเซียไปจีนลดลงร้อยละ ๐.๑ ขณะที่การส่งออกของจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๗

ความพยายามของอินโดนีเซียในการส่งเสริมการส่งออกกลับถูกปฏิเสธโดยจีนด้วยข้ออ้างต่าง ๆ เช่น จีนกล่าวหาว่าอินโดนีเซียส่งออกมังคุดที่เต็มไปด้วยหนอนชอนใบ แมลงหวี่ขาว แม้ว่าผลไม้จะส่งผ่านข้อกำหนดด้านการนำเข้าพืชสวนที่เข้มงวดมากกว่าของสิงคโปร์แล้วก็ตาม จีนใช้นโยบายที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ ผลไม้แก้วมังกรและสับปะรดของอินโดนีเซียสามารถเข้าจีนผ่านทางเวียดนามได้เท่านั้น

การขาดดุลทางการค้าของอินโดนีเซียและอุปสรรคด้านการค้าอื่น ๆ ได้บังคับให้กระทรวงการค้าต้องกดดันจีน แต่ต้องกระทำโดยไม่ละเมิดกฎระเบียบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO) ซึ่งวิธีหนึ่งที่จะใช้ความกดดันนั้นก็คือการระงับการอนุญาตการนำเข้าส้มแมนดารินในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม อินโดนีเซียต้องการให้จีนเปิดประตูทางการค้าสู่อินโดนีเซียโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์พืชสวน

ประจวบเหมาะเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับช่วงฤดูเก็บเกี่ยวส้มแมนดารินของจีนและเทศกาลตรุษจีน ซึ่งส่งผลกระทบอย่างน่าทึ่งคือ เกษตรกรในจังหวัดฝูเจี้ยนได้ประท้วงเมื่อเก็บผลผลิตที่เหลือของส้มแมนดารินไว้จนเน่าเสีย การสูญเสียทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ ๓๖ ล้านเหรียญสหรัฐหรือเกือบครึ่งล้านล้านรูเปย์

ในทางกลับกัน อินโดนีเซียได้เฟลิดเฟลินการค้าที่เกินดุลกับปากีสถาน ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ผ่านมามีมูลค่า ๑.๙ พันล้านเหรียญสหรัฐ และเพิ่มขึ้นอีกเป็น ๒.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีน้ำมันปาล์มดิบเป็นสินค้าส่งออกหลักของประเทศ เมื่อไม่นานมานี้ ปากีสถานประกาศแผนการซื้อก๊าซธรรมชาติเหลวภายใต้สัญญาระยะเวลา ๑๐ ปีกับโอกาสในการขยายระยะเวลาอีก ๕ ปี เป็นการตอบแทนที่อินโดนีเซียจะเปิดประตูนำเข้าให้ส้มแมนดารินสายพันธุ์ Kinnow ของปากีสถานโดยไม่มีข้อจำกัดทางการค้า

การทูตทางการค้าที่ประสบความสำเร็จนี้ยังคงต้องการความโปร่งใส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ทางการค้าอินโดนีเซีย - จีนและอินโดนีเซีย - ปากีสถานมากที่สุด ความโปร่งใสถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงการค้าจะไม่ถูกกล่าวหาว่าเลือกปฏิบัติอย่างลำเอียงให้กับผู้นำเข้าบางราย

ที่มา : นิตยสาร TEMPO ฉบับวันที่ ๒๑ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑